

Problemlösning

Metrotåget susade in på stationen, folkstimmet gled in i vagnarna och jag tog sikte på en fri bänk för att utan sidoblickar dra fram en redan skamfilad pocketbok med Sudoku-sifferpuzzle. Efter en lovande start hade jag kört fullständigt fast med rutan uppe till höger – ja, eller kanske problemet egentligen var de ännu alltför få fyrorna? Saken blev inte bättre av att huvudet ännu var fullt med spridda tankar om universitetets lönereform och diverse andra absurda påfund.

När jag lyfte blicken märkte jag att passageraren mitt emot också satt och stirrade på sitt olösta sifferpuzzle. Livet är problemlösning. Och det bästa sättet att koppla av från denna verklighet tycks för många vara problemlösning i mer abstrakt och bekymmerfri form. Vilket fick mig att tänka på Rysslands president Vladimir Putin, vars främsta hobby enligt massmedierna är den japanska kampsporten judo.

Putin gav på tisdagen en stor presskonferens, under vilken han försvarade de ryska myndigheternas beslut att öka bevakningen av landets medborgarrörelser, eftersom de är så lätta offer för utländsk styrning. Putin är som före detta underrättelseman säkert väl underrättad. Men frågan är om hans framställning var uttömmande i alla avseenden. Minst lika viktigt torde vara att nämnda åtgärder samtidigt effektiviserar bevakningen av landets egna politiska krafter.

Varför litar Putin inte på medborgarsamhället? Kanske för att han i likhet med många av sina kejsrerliga och sovjetiska föregångare misstänker att det fria föreningsväsendet och ordet är något av en häxbrygd. Först målar de fagra visioner om välfärd och medmännisklighet, sedan hetsar de folket in i blodiga motsättningar och katastrofer.

Detta kunde också förklara varför Putin nyligen helt på allvar gjorde gällande att Sovjetimperiets sönderfall var 1900-talets största geopolitiska katastrof. Det stora flertalet av Europas befolkning är naturligtvis av fullständigt motsatt åsikt. Men granskar man krishärdarna i dagens Kaukasien eller Mellanöstern så är det klart att Sovjetunionens kollaps inte alls löste några problem, utan snarast skapade nya sådana.

Mycket förenklat uttryckt innebar Sovjetimperiets fall att Rysslands geopolitiska spänningar flyttade från väst till syd. Putins målmedvetna centralisering av makten är helt uppenbart ett försök att förhindra att spänningen sprider sig norrut, mot själva moderlandet Ryssland.

Den stora frågan är förstas om en kväsning av det gryende medborgarsamhället är den rätta medicinen. Det verkar som om Putin här tänker främst i historiska banor. Sovjetimperiet föll i bitar bara några år efter att Gorbatjov hade låtit medborgarrörelserna växa fram och fritt artikulera sina samhällsvisioner. Dagens IT-teknologi gör det emellertid omöjligt att hindra folk från att kommunicera inbördes. Tvingas de göra det bakom kulisserna, ökar risken för att det urartar i något destruktivt.

Därför vore det kanske trots allt ett säkrare val att låta människorna uttrycka sina åsikter helt fritt. Säger jag apropå ett alltjämt olöst sifferpuzzle.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 5.2.2006